

På innergården där organisationen Moldova for Peace ligger anordnas lekar för ukrainska flyktingbarn.

BILDER: JONAS GRATZER

Nystart för ukrainska flyktingar i Moldavien

När kriget bröt ut flydde många ukrainare till grannländerna. Från svarta havskusten sökte sig många till Moldavien, där de nu försöker starta nya liv. För att göra det krävs att landsmännen hjälps åt.

– Vi hade ett bra liv i Ukraina innan kriget, och nu måste vi se till att göra det bästa av situationen här också, säger Alexander Matihin, som startat upp sin verkstad på nytt i Chisinau.

– Ra-ke-tia, sjunger Svetlana Serokurova och plockar upp en träasket från en låda.

Hon spelar vant på elpiano, hela tiden med ett brett leende.

– Me-du-sa, upprepar hon och trycker på varje stavelse.

Den fyraåriga ukrainske pojken som sitter på en pall bredvid plockar upp en

träfigur förmod som en manet ur lådan, och försöker hänga med i sångövningen.

Svetlana kom hit – till Moldaviens huvudstad Chisinau – i början av april och hjälpte till att starta filialen av den logopediklinik hon redan arbetade vid i ukrainska Odessa.

– Jag lämnade kriget och tog möjlig-

heten att arbeta utomlands, berättar hon och tillägger:

– Här är det lugnt och inga pansarbilars på gatorna.

Sedan Svetlana kom till Chisinau har hon bott som inneboende med bekanta, eftersom priserna är högre än i Ukraina” och trots att en hel del ukrainare har återvänt till hemlandet på sistone så har inte Svetlana sådana planer, delvis på grund av det osäkra läget i Odessa.

– Jag ville stanna i Odessa men nu tar jag dag för dag här i stället.

Svetlanas föräldrar som är kvar i Ukraina är glada att hon har hittat arbete och kommit bort från kriget. Samtidigt ser Svetlana det nya hemlandet som en möjlighet att använda sin expertis – en utbildning i både logopedi och som musikalartist – till att hjälpa barnen som kommer till kliniken i Chisinau att ut-

veckla sina talunkaper, där vissa av barnen är så unga som två år. Hälften av barnen pratar eller förstår ryska och den andra hälften rumänska (som anses vara det officiella språket i Moldavien).

– Vi riktar in oss mot barn som inte pratar alls, klagar Svetlana som är en av sammanlagt fyra ukrainska logopedier på kliniken.

Managern på kliniken, Olesya Maftai, är nöjd med den nya arbetskraften från grannlandet.

– Medan logopedier från Moldavien inte alltid har så hög grad av utbildning så är de från Ukraina väldigt välutbildade, säger hon.

Miljontals ukrainare har flytt landet sedan kriget startade i slutet av februari, många till grannländerna och till Moldavien kom många från området kring Odessa – då det ligger geografiskt

Fakta: Flyktingströmmen till Moldavien

- Sedan den ryska invasionen påbörjades i slutet av februari har tolv miljoner ukrainare flytt från sina hem, av en befolkning på cirka 43 miljoner. Av tolv miljoner har många stannat kvar – eller återvänt till Ukraina men FN beräknar att omkring hälften fortfarande är spridda över EU, och har kallat situationen den snabbast växande flyktingkrisen sedan andra världskriget.
- Omkring en halv miljon ukrainare har tagit sig över gränsen till Moldavien sedan kriget startade. Flyktingarna utgör därmed den högsta tillströmningen per capita till ett grannland, då Moldaviens befolkning enbart uppgår till omkring tre miljoner invånare.
- Moldavien, som räknas som Europas fattigaste land, gränsar förutom till Ukraina även till Rumänien. Moldavien, som tidigare var del i Sovjetunionen, blev självständigt i början av 1990-talet och närmar sig nu EU där landet så småningom hoppas kunna bli medlem.

Svetlana Serokurova kom till Moldaviens huvudstad Chisinau i början av april

nära gränsen. Alexander Matihin kom även han till Chisinau från Odessa redan i mars.

Alexander stängde ner sin verkstad, som bland annat reparerar mobiler och datorer och säljer dem vidare, i Odessa och öppnade upp verksamheten i Chisinau.

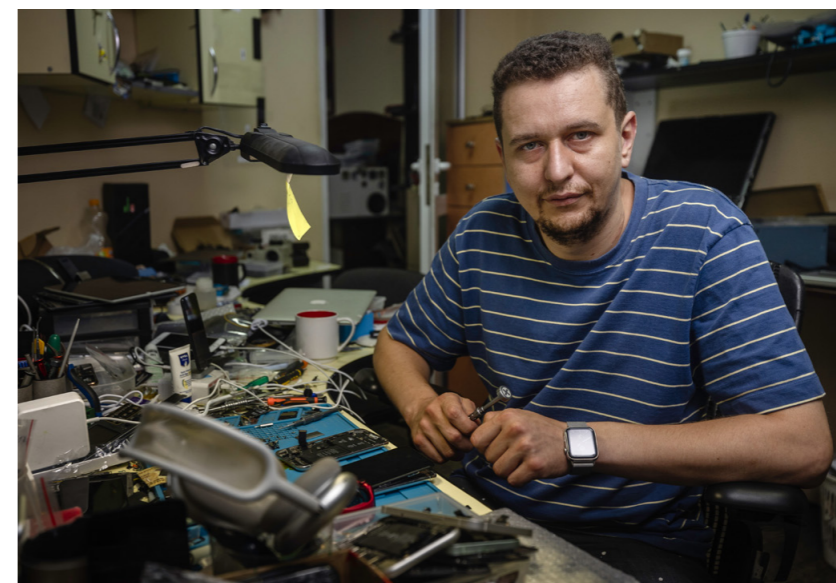
Numera måste han dock arbeta betydligt hårdare, ”sju dagar i veckan utan någon vila”, för att få rullans på företaget eftersom ”allt är dyrare i det nya hemlandet med skatter och anskaffandet av maskiner”.

Han tänker stanna i Moldavien och utöka verksamheten till fler platser i huvudstaden. Om fem år tror han det är möjligt att åka tillbaka till Ukraina – ”när de har vunnit över Ryssland”.

Anledningen att han är säker på den saken är att Alexander tidigare själv har bott i Ryssland – som ”inte är ett rikt land överhuvudtaget”.

– Pengarna som kommer in i landet går bara till Putins nära krets, medan sanktionerna kommer slå ut befolkningen – som lever på medeltiden.

Att bara leva i fred i Moldavien räcker dock inte, han vill även fortsätta med att utforma sin verksamhet till ”en social verkstad” där lönerna är anständiga för sina fem anställda, däribland två ukrainare.

Alexander Matihin i sin verkstad där han reparerar mobiler och datorer.

Alina Zmeu hjälper en äldre ukrainska flykting som anlänt till centret för att söka hjälp.

En ukrainsk mor och en dotter har precis anlänt till Moldavien från Ukraina och söker hjälp av organisationen Moldova for Peace.

– Vi hade ett bra liv i Ukraina innan kriget, och nu måste vi se till att göra det bästa av situationen här också.

Det gör även Anna Sokur och hennes dotter Sofia Sokur.

De var med och startade upp hjälporganisationen Moldova for Peace i Chisinau, sedan de flydde hit från Odessa i början av mars. I början av kriget, när de ryska missilerna slog ner över ukrainska Mykolajiv, var Anna dock på plats hos sina föräldrar vars lägenhetskomplex skadades av en missil. Föräldrarna var redan sjuka i covid-19, och alltför sjuka för att kunna resa, så de stannade kvar i Mykolajiv.

– De sa till oss att åka, men nu är de själva stressade och vill komma hit, berättar Anna.

Hon hade erfarenhet som affärskvinna och manager för en it-plattform i Ukraina, därför var det relativt enkelt att hjälpa till med att sätta upp det nya initiativet i Moldavien.

– Det tog två veckor att sätta upp Moldova for Peace, säger hon.

Organisationen, som förlitar sig på volontärer, har sedan starten hjälpt tusentals ukrainare på flykt med enkla produkter, husrum och transporter. I en sal med datorer och telefoner dirigerar Anna och Sofia samtalen rätt. De har hittills levt av egna sparpengar – som har betalats både

”

Vi gör ett bra jobb här, men vi känner även ”skuld” för att ha lämnat Ukraina.

Sofia Sokur

hyra och mat. Nu får de en ”symbolisk lön som inte är tillräcklig”. Sofia, som är 19, drar nytta av sina psykologistudier, och båda tillför mycket i vara flytande i ryska, eftersom organisationen ”till stor del saknar rysktalande”. Hon pratar ivrigt med några potentiella givare över headsetet som är kopplat till datorn. Livsmedel, mediciner och nya flyktingbostäder ska hittas, helst så snabbt och effektivt som möjligt.

Trots att Sofia bidrar med expertis i sitt nya hemland, så ser hon på det nya livet i Moldavien med blandade känslor. Hennes fästman och blivande make är fortfarande kvar i Odessa och kan inte komma till Chisinau eftersom han måste stanna för att eventuellt strida mot Ryssland.

– Det känns som att livet är pausat för

tillfället, vi gör ett bra jobb här, men vi känner även ”skuld” för att ha lämnat Ukraina, säger Sofia och förklarar att vissa av hennes vännar jobbar som volontärer i hemlandet.

Samtidigt känner sig både Sofia och Anna väldigt välkomna som flyktingar i Moldavien – där människor ”visar ett väldigt stöd för oss”.

På bänken utanför sitter några kvinnor och män och samtalar. Barn leker på vad som föreställer en innergård med buskar och annan växtlighet. De är samtliga flyktingar från Ukraina som har kommit till Moldavien för att försöka hitta – åtminstone tillfälligt – ett nytt uppehälle och liv.

Även om stridigheterna än så länge enbart pågår i Ukraina så finns det farhågor om att Vladimir Putin kommer utvidga kriget till Moldaviens östra gräns mot Ukraina.

Sofia blickar ut genom kontorets fönster som vetter mot innergården.

– Min man är bara 100 kilometer bort. Det känns trist att han inte kan vara här, säger hon och tar ett djupt andetag innan hon andas ut.

– Men här är vi i alla fall säkra. Än så länge.

Johan Augustin
utland@gp.se